

Att jobba med **film** ihop med ensamkommande flyktingbarn

TEXT: ANDREAS HOFFSTEN

FOTO: ERIK LÖFDAHL

"Det som slår mig mest, efter att ha sett en visning av en film som ungdomar på ett grupphem för ensamkommande invandrarbarn har gjort, är glädjen och stoltheten i deras ögon." Så kommenterar Cristina Sourigues, som arbetar på Svensk Flyktinghjälp - Swera - det filmprojekt som filmaren och fritidsledaren Erik Löfdahl bedriver bland just ensamkommande flyktingbarn i åldrarna 15-18 år. De flesta helt nyanlända och de allra flesta - mellan 90-95% - pojkar. Filmiskolan fick chans till en pratstund med Erik på ett café i Haga i Göteborg under filmfestivalen i januari.

Att det råkade bli film var lite av en händelse. Erik sökte jobb som fritidsledare på Svensk Flyktinghjälp och på anställningsintervjun började Erik berätta om sitt intresse för film och hur han

arbetat med det i skolor. "Det skulle vi kunna göra med flyktingbarn också!", tänkte man på Svensk Flyktinghjälp som bedriver sitt arbete i nära kontakt med de kommuner där man verkar och med stöd av Allmänna arvsfonden. Swera finns på åtta orter runt om i Sverige, bland annat i Lessebo, Stockholm-Vårberg, Alvesta, Karlskrona, Uppsala och Göteborg. Ungdomarna bor tillsammans i grupphem och så kallade transits - ett första boende i väntan på kommunplacering. Det är mellan 5 och 45 barn på samma hem. Dit kommer Erik, med sin filmutrustning - och bor på förläggningen - och gör film med ungdomarna i en eller ett par veckor.

- Överallt jag kommit har jag hört mig för om det finns några pengar från kommunen och det har fungerat på hälften av alla ställen - och på de andra har Swera gått in och betalt, förklarar Erik och fortsätter:

- Filmen är ett universellt språk. Även om ungdomarna inte

kan ett dugg svenska, och många pratar inte engelska heller, så kan vi göra oss förstådda. Arbetet med manuset är förstås det svåraste, men det går med lite god vilja. Sen går allt som en dans, berättar Erik.

Nästan bara killar

Sin inspiration har Erik fått från bland andra Erling Ericsson och hans animationslåda som han såg vid ett seminarium där även de filmer han gjort ute i världen visades.

Den allt överskuggande delen - 90% - av ungdomarna kommer idag från Somalia, Afghanistan eller Irak. Och de flesta av de filmer de gör handlar förstås om deras situation i livet. Problem som uppstår när man kommer som asylsökande till ett främmande land. Oftast väldigt konkret, ibland symboliskt. De längtar efter kontakter, efter tjejer, efter besked om de får stanna i Sverige. Väntan, väntan. Och kanske en oro för resten av familjen som blev kvar. Sånt sliter även på en ung kille och som, i de bästa av världar, egentligen ska ha livet framför sig. På engelska kan de allra flesta ungdomarna ordet "Crazy" och på svenska är det ordet "Katastrof" som toppar listan. Det säger något om deras belägenhet.

- Med tanke på deras situation är jag förvånad över all den humor och den livsglädje de har, det är imponerande. Men visst ser jag att en del ungdomar mår riktigt dåligt. Jag märker när jag kommer hem hur tagen jag blivit - jag kan bli sur över skitsaker! Och naturligtvis blir det automatisk att man får perspektiv på tillvaron! Vi nickar båda över vår kopp thé och macka.

Vi har kul tillsammans

Arbetet med animation, allt pill och byggande och en-klickstagningar och flyttande och klick, klick igen - innebär eller snarare kräver en så stor koncentration. Men Erik berättar att man har roligt tillsammans, tiden går, de kan tänka på annat än sina eviga

Överst tv förbereds en inspelning på Ekudden utanför Stockholm. Nederst: Eriks så kallade "dockskellet" som utgör grundstommen till de figurer ungdomarna sen skapar och klär på. Till höger Erik Löfdahl på Järntorget i Göteborg.

uppehållstillstånd och hur det ska gå, hur familjen där hemma mår etc. Sen talar Erik mycket om hur inspirerande det ändå är att kunna bidra till att ge dessa ungdomar en röst!

- I Värberg till exempel var det många ungar som ville vara med. Vi hade en filmpremiär efter vårt arbete tillsammans med Röda Korset och Svenska kyrkan. Det var festmingel, det var lite uppklätt och stoltheten lyste ur ögonen på ungdomarna. Samtidigt vittnar ungdomarna om att det som betyder mest är att få sitta tillsammans och prata, att umgås.

Men solen skiner inte varje dag. Ett annat exempel är från Ekerö utanför Stockholm. Ett gruppboende med bara afghaner och kurder, isolerade mitt ute i skogen, hade problem.

- Killarna var besvikna över att de inte fick börja i skolan. Men när jag kom - berättade personalen - var problemen som bortblåsta. De fick annat att tänka på.

Jag frågar vad som händer efteråt? "Vi lägger ut filmerna på utube, det är viktigt att de kan visa vad de gjort för kompisar och folk hemma i deras ursprungsländer."

Det är inte utan att man ställer sig frågan varför inte en sån här verksamhet finns i varje kommun.

Adressen till Svensk Flyktinghjälp är www.swera.se. Och Erik Löfdahl når du via hans hemsida www.folkfilm.se.